

รายงาน การเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ WEEKLY EPIDEMIOLOGICAL SURVEILLANCE REPORT

DIVISION OF EPIDEMIOLOGY MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

สารบัญ
CONTENTS

สรุปรายงานการสอบสวนโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชที่ผ่านมา, ตั้งแต่ปี 2524 - 2536

489

สรุปรายงานการสอบสวนโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2524 - 2536

ตั้งแต่ ปี 2524 - 2537 มีรายงานการสอบสวนเกี่ยวกับการเป็นพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชที่ได้รายงานใน รายงานเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ของกองระบาดวิทยาทั้งสิ้น 25 ครั้ง มีผู้ป่วยทั้งสิ้น 1,169 ราย จำนวน ผู้ป่วยในแต่ละครั้งต่ำสุด 1 ราย สูงสุด 229 ราย จำนวนผู้ตาย ทั้งสิ้น 7 ราย กลุ่มอายุที่มีผลกระทบสูงสุด คือ กลุ่มเด็ก สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการปนเปื้อนในอาหารหรือน้ำที่รับประทาน จำนวน 22 ครั้ง (88 %) เกิดจากการ รับประทานยาฆ่าแมลงเกษตรกรรม 2 ครั้ง และเกิดจากความไม่รู้ของเด็กโดยเก็บไปกิน 1 ครั้ง สารเคมีที่เป็น สาเหตุมากที่สุดคือ Methomyl ซึ่งมีชื่อการค้าที่พบบ่อยว่า Lannate จำนวน 18 ครั้ง (ร้อยละ 72) กลุ่ม Organophosphate 3 ครั้ง และ DDT 2 ครั้ง

ข้อมูลการระบาดของพิษสารกำจัดศัตรูพืชแต่ละครั้ง มีดังนี้

ปี 2524 เป็นปีแรกที่มีการเฝ้าระวัง Lannate poisoning พบว่า มีผู้ป่วยรวมทั้งหมด 258 ราย ตาย 3 ราย เกิดจากการเป็นพิษและระบาด 4 ครั้ง

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 1 - 3 กุมภาพันธ์ 2524 จังหวัดพิษณุโลก มีผู้ป่วย 19 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต มีอาการ ภายหลังการดื่มน้ำอัดลม จากการตรวจตัวอย่างน้ำอัดลมในบริเวณดังกล่าว พบสาร Lannate จากการสอบสวน เชื่อว่าการปนเปื้อนไม่น่าเกิดในขั้นตอนการผลิต แต่น่าจะเกิดจากการมีการใส่ Lannate ก่อนที่มีการบริโภคโดย ไม่ทราบสาเหตุ

ครั้งที่ 2 วันที่ 4 กรกฎาคม 2524 เกิดการระบาดในเด็กนักเรียน โรงเรียนราชดำริ มีนักเรียนป่วย 202 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต จากการสอบสวนพบว่า เกิดจากการกินน้ำหวานที่มีสาร Methomyl ปนเปื้อน ในน้ำตาล ที่ใช้ทำน้ำหวาน

ครั้งที่ 3 วันที่ 16 สิงหาคม 2524 จังหวัดปทุมธานี มีผู้ป่วย 2 ราย เป็นเด็กหญิง อายุ 3 และ 5 ปี เสียชีวิต ภายหลังการกินกล้วยฉาบและถูกกวาดคนละ 1 เม็ด เสียชีวิตระหว่างเดินทางไปโรงพยาบาล จากการตรวจ ซันสูตรศพโดยสถาบันนิติเวช พบสาร Lannate ในของเหลวในกระเพาะอาหารของเด็กทั้งสองคน

ครั้งที่ 4 วันที่ 29 กันยายน 2524 มีผู้ป่วยเด็กชาย 2 ราย อายุ 8 และ 9 ปี เข้ารับการรักษาที่ โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ ด้วยอาการเวียนศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน และน้ำลายฟูมปาก ภายหลัง จากที่กินน้ำในหม้อใส่น้ำในบ้านประมาณ 30 นาที จากการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า ในน้ำมีสาร Lannate โดยไม่ทราบสาเหตุการปนเปื้อน

ปี พ.ศ. 2525 มีการเป็นพิษและระบาด 4 ครั้ง

1. อาหารเป็นพิษ เชียงราย เมื่อวันที่ 7 มี.ค. 2525 มีผู้ป่วย 5 ราย เป็น ชาย 1 ราย หญิง 4 ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์ อายุระหว่าง 21 - 60 ปี ผู้ป่วยทุกรายมีประวัติกินขนมเทียนก่อนป่วยทุกคน หลังจากกินได้ 10 - 30 นาที เริ่มมีอาการ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง อุจจาระร่วง และเป็นตะคริว ภายหลังเข้ารับการรักษาใน 24 ชั่วโมง ผู้ป่วยทุกคนหายดี จากการสอบสวนพบว่า ผู้ป่วยรายหนึ่งเคยเธอใช้ Lannate ผสมในแป้งข้าวเหนียวที่ใช้ทำขนมเทียนเนื่องจากมีลักษณะคล้ายกัน

2. Lannate poisoning ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อต้นเดือนมิถุนายน 2525 มีผู้ป่วย 4 ราย จากเรือประมงลำหนึ่งเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สงสัยว่า น้ำตาลที่บริโภคจะเป็นสาเหตุการป่วย จากการตรวจน้ำตาลทางห้องปฏิบัติการพบว่า มีการปนเปื้อนด้วย Methomyl สำหรับผู้ป่วยทั้ง 4 รายหายดีเป็นปกติ

3. Lannate poisoning พะเยา เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2525 มีผู้ป่วย 3 ราย มีอาการกล้ามเนื้อกระตุก ปวดศีรษะ วิงเวียน หน้ามืด ใจสั่น แน่นหน้าอก หายใจติดขัด มวนท้อง และน้ำลายไหลภายหลังจากกินน้ำจากหม้อดินที่เดียวกันได้ 5 นาที และ วันที่ 28 กรกฎาคม 2525 มีผู้ป่วยอีก 3 ราย ภายหลังจากกินอาหารชนิดเดียวกัน จากผลการตรวจน้ำพบว่า มีสาร Methomyl ในน้ำดังกล่าว

4. ผู้ป่วยพิษสารกำจัดศัตรูพืช เดย ในช่วงเดือน กันยายน - 7 พฤศจิกายน 2525 มีผู้ป่วยพิษสารกำจัดศัตรูพืชมารักษาที่โรงพยาบาลเลย จำนวน 59 ราย (เสียชีวิต 1 ราย) ผู้ป่วยมีที่อยู่กระจายตามอำเภอต่างๆของจังหวัดเลย ทุกรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะ จุกเสียด แน่นท้อง มีอาการหลังจากฉีดพ่นยา 3 - 4 ชั่วโมง จากการสอบสวนพบว่า ชาวบ้านมีการใช้สารกำจัดศัตรูพืชในการทำไร่แล้ว สารที่ใช้ส่วนใหญ่เป็น Organophosphate ได้แก่ แอธราซิน 359 ประดู่ทอง โปลิโดล ท็อกได และพาราไทออน โดยผู้ป่วยมีวิธีการใช้โดยการผสมไม่ถูกส่วน ใช้สารหลายชนิดผสมกัน และไม่มีการป้องกันขณะฉีด

ปี พ.ศ. 2526 มีการเป็นพิษ 2 ครั้ง

1. อาหารเป็นพิษ ปทุมธานี เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2526 มีการเลี้ยงอาหารของชาวบ้านที่มาช่วยกันนวดข้าว จำนวน 45 คน อาหารที่รับประทานได้แก่ ข้าวผัดเนื้อ เหล้า 28 ดีกรี เครื่องดื่มชูกำลังชนิดหนึ่ง และน้ำฝน ภายหลังรับประทาน 30 นาที ถึง 3 ชั่วโมง (เฉลี่ย 1 ชั่วโมง) มีผู้ป่วย 20 ราย อัตราป่วยร้อยละ 44 อาการป่วยต่างๆ ได้แก่ วิงเวียน ตาลาย อาเจียน ตะคริว ใจสั่น คลื่นไส้ เหงื่อออกมาก เพลีย ร่างกายกระตุก และปวดศีรษะ การศึกษาทางระบาดวิทยาพบว่า การดื่มเหล้าและเครื่องดื่มชูกำลัง มีความสัมพันธ์กับการป่วย แต่ตรวจไม่พบสารกำจัดศัตรูพืช ในอาหารและเครื่องดื่มที่รับประทาน แต่พบว่า ในสถานที่จัดงานเลี้ยงเป็นที่เก็บสารกำจัดศัตรูพืชกลุ่ม Carbamate, Malathion และ Gramoxone ผู้สอบสวนสงสัยว่าสาเหตุน่าจะเกิดจากการปนเปื้อนของสาร Carbamate ในอาหารที่รับประทาน แต่ไม่สามารถหาสาเหตุได้ว่าการปนเปื้อนอย่างไร

2. Lannate poisoning เพชรบุรี เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2526 มีการป่วยด้วย Lannate poisoning ในครอบครัวหนึ่งจำนวน 8 ราย จากสมาชิกทั้งหมด 9 คน โดยมีอาการภายหลังจากรับประทานขนมบัวลอยที่ปรุงขึ้นเองในบ้าน โดยมีอาการภายใน 5 นาที 5 ราย และภายใน 15 นาทีแรกอีก 2 ราย และ ใน 1 ชั่วโมงอีก 1 ราย มีเด็กชายคนเดียวในบ้านที่ไม่มีอาการ เนื่องจากไม่ได้รับประทาน มีเสียชีวิต 1 ราย ขณะนำส่งโรงพยาบาล อาการต่างๆ ได้แก่ ปวดศีรษะ อุจจาระร่วง อาเจียน แสบร้อนในหน้า และปวดท้อง จากการชันสูตร ตรวจพบ Lannate ในขนมบัวลอย ไม่พบสาเหตุของการปนเปื้อน

ปี พ.ศ. 2527 มีการเป็นพิษ 6 ครั้ง

1. ครั้งที่ 1 วันที่ 5 พฤษภาคม 2527 จังหวัดสุพรรณบุรี มีผู้ป่วย 9 ราย เสียชีวิต 1 ราย เป็นชาย 4 ราย หญิง 5 ราย อายุ ระหว่าง 5 - 57 ปี ผู้เสียชีวิตเป็นเด็กชายอายุ 5 ปี ทุกรายมีอาการภายหลังกินขนมจีน 30 นาที

(อ่านต่อหน้า 497)

สรุปรายงานการสอบสวนโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 2524 - 2536

(ต่อจากหน้า 490)

ถึง 2 ชั่วโมง มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง และอุจจาระร่วง เหตุการณ์ครั้งนี้ไม่สามารถตรวจพบเงินเนื่องจากไม่เหลือ แต่จากประวัติและอาการน่าจะเกิดจากสารพิษโดยเฉพาะสารกำจัดศัตรูพืช

2. ครั้งที่ 2 วันที่ 17 พฤษภาคม 2527 มีผู้ป่วยในโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่ง ในจังหวัดหนองคาย รวม 6 ราย เสียชีวิต 2 ราย ทั้งหมดเป็นเด็กอายุ 7 ปี เด็กชาย 3 คนและหญิง 3 คน มีประวัติการกินมะพร้าวร่วมกันหลังจากกินอาหารกลางวัน จากการตรวจน้ำในกระเพาะพบสาร Methomyl

3. ครั้งที่ 3 วันที่ 18 พฤษภาคม 2527 มีผู้ป่วยรักษาที่โรงพยาบาลหนองคาย 4 ราย เป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน อายุ 4 - 14 ปี ชาย 1 ราย หญิง 3 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต มีอาการภายหลังดื่มน้ำในตุ่ม จากการสอบสวนพบว่า มีผู้ลอกเอาผงสีขาวไปโรยในตุ่มน้ำและทิ้งถุงพลาสติกไว้ข้างตุ่ม จากการตรวจน้ำและผงสีขาวพบสาร Methomyl

4. ครั้งที่ 4 วันที่ 24 พฤษภาคม 2527 มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลอุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี 4 ราย เป็นชาย 1 ราย หญิง 3 ราย อายุ 27 - 80 ปี ไม่มีผู้เสียชีวิต มีอาการหลังกินขนมจีนได้ 10 - 20 นาที ได้แก่ อาการ คลื่นไส้ อาเจียน มึนศีรษะ ตาลาย และสองรายมีอุจจาระร่วง จากการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบว่า ขนมจีน น้ำล้างถุงแป้ง และน้ำล้างครก มีสาร Methomyl แต่ไม่ทราบว่าเป็นได้อย่างไร

5. ครั้งที่ 5 วันที่ 27 กรกฎาคม 2527 มีผู้ป่วยเกิดขึ้นขณะมีการแข่งขันกีฬา โรงเรียนประจำปีในอำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีผู้ป่วย 55 ราย อายุ 9 - 20 ปี ชาย 26 ราย หญิง 29 ราย มีอาการภายหลังอาหารกลางวันครูและนักเรียนช่วยกันทำเอง 30 นาที - 2 ชั่วโมง โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 30 นาทีแรก มีอาการ คลื่นไส้ อาเจียน แน่นหน้าอก และอุจจาระร่วงบางราย ครั้งนี้ไม่ได้มีการเก็บตัวอย่างอาหารส่งตรวจ ผู้สอบสวนสงสัยว่า อาจเกิดจากน้ำดื่มมีการปนเปื้อนและสงสัยว่าเกิดจากสารพิษ

6. DDT poisoning ระยอง เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2527 มีผู้ป่วยเกิดขึ้นในโรงเรียนแห่งหนึ่ง จำนวน 50 ราย ไม่มีผู้เสียชีวิต อัตราป่วยร้อยละ 34.5 ของนักเรียนทั้งหมด เด็กนักเรียนที่ป่วยมีอาการหลังจากรับประทานกล้วยทอด ไปประมาณ 10 นาที - 2 ชั่วโมง ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบในกล้วยทอดมี สาร DDT กล้วยทอดมีขายอยู่ที่ร้านหน้าโรงเรียน แต่ไม่พบว่ามีสารกำจัดศัตรูพืชภายในบ้าน จากการสอบสวนพบว่า 2 สัปดาห์ก่อนเกิดเหตุมีเจ้าหน้าที่หน่วยมาลาเรียมาฉีดพ่น ดิถีที่ร้านขายกล้วยทอด ซึ่งอาจทำให้มีการปนเปื้อนในกล้วยทอดทางใดทางหนึ่ง

ปี พ.ศ. 2528 มีการเป็นพิษ 4 ครั้ง

1. ครั้งที่ 1 วันที่ 26 เมษายน 2528 มีผู้ป่วย 1 ราย เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศูนย์ลำปาง มีอาการนำลายฟุ้งปากและชักหมดสติ หลังจากกินมะม่วงจิมลาร้า 2 - 3 นาที จากการตรวจปลาร้าและผงชูรสที่ใช้ปรุงพบ Methomyl ในทั้งสองตัวอย่าง ผู้ป่วยหายดีภายหลังการรักษา

2. ครั้งที่ 2 วันที่ 21 พฤษภาคม 2528 มีผู้ป่วย 3 ราย เข้ารักษาที่โรงพยาบาลวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท เป็นเด็กชายอายุ 8 ปี เด็กหญิง 4 และ 3 ปี มีอาการหลังจากรับประทานขนมชนิดหนึ่ง มีอาการเวียนศีรษะ เดินเซ พูดไม่รู้เรื่อง และคลื่นไส้ ภายหลังการรักษา ผู้ป่วยทั้ง 3 รายหายดี จากการตรวจขนมเด็กที่เหลือรับประทานพบ Methomyl แต่จากการตรวจขนมที่ขายไม่พบสารดังกล่าว จึงไม่ทราบว่ามีการปนเปื้อนขนมได้อย่างไร

3. ครั้งที่ 3 วันที่ 1 มีนาคม 2528 มีผู้ป่วยเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเชียงใหม่ มีผู้ป่วยทั้งสิ้น 110 ราย เป็นชาย 43 ราย หญิง 67 ราย (เด็ก 52 ราย ผู้ใหญ่ 58 ราย) มีประวัติป่วยภายหลังรับประทานข้าวเหนียวสังขยาไปไม่ถึง 1 ชั่วโมง มีอาการเวียนศีรษะ มวนท้อง อ่อนแรง อาเจียนและบางรายท้องร่วง จากการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบสาร Methomyl ในข้าวเหนียวสังขยาและน้ำตาลปีบ

4. ครั้งที่ 4 วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2528 ที่จังหวัดลำพูน มีเด็กนักเรียนชายเก็บของสาร Lannate จากถนนและนำเข้าในโรงเรียน เพื่อนเด็กนักเรียนได้ใช้น้ำและกินสารเข้าไปคนละ 1-2 ครั้ง รวม 8 คน หลังจากนั้นประมาณ 1 ชั่วโมง จึงมีอาการ ปวดศีรษะ ปวดท้อง อาเจียน ครูได้นำส่งโรงพยาบาลลำพูนและหายเป็นปกติในเวลาต่อมา

ปี พ.ศ. 2529 มีการเป็นพิษ 2 ครั้ง

1. อาหารเป็นพิษ ระยอง วันที่ 21 เมษายน. 2529 มีผู้ป่วยลักษณะถูกพิษสารกำจัดศัตรูพืช จำนวน 15 ราย มาที่โรงพยาบาลระยอง โดยผู้ป่วยมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 มี 4 ราย มีอาการภายหลังจากรับประทานอาหารที่ใช้แก้วที่เคยใช้ใส่ยาฆ่าแมลงมาก่อน จากการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบว่า แก้วดังกล่าวปนเปื้อนด้วยสาร Carbamate ผู้ป่วยกลุ่มที่ 2 มี 11 ราย เกิดอาการภายหลังจากรับประทานอาหารชนิดเดียวกัน จากการตรวจวิเคราะห์ตัวอย่างสารที่เหลือพบสาร Carbamate ผู้ป่วย 2 กลุ่มนี้มีอาการภายหลังจากการดื่มเข้าไป 5 นาที ไม่มีผู้เสียชีวิต

2. อาหารเป็นพิษ ลำปาง เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม. 2529 เกิดโรคอาหารเป็นพิษในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดลำปาง มีผู้ป่วยทั้งสิ้น 223 ราย อัตราป่วย ร้อยละ 49.9 ระยะฟักตัวอยู่ระหว่าง 10 นาที - 2 ชั่วโมง ภายหลังจากรับประทานอาหารกลางวัน ซึ่งประกอบด้วย ปลาทอด แกงคั่วหน่อไม้ และนมสด อาการต่างๆมีดังนี้คือ คลื่นไส้ อาเจียน มึนศีรษะ และปวดท้อง จากการศึกษาระบาดวิทยาพบว่า อาหารที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคคือ แกงคั่วหน่อไม้คั่ว จากการตรวจทางห้องปฏิบัติการพบสาร Carbamate ในแกงคั่วหน่อไม้คั่ว หน่อไม้คั่ว และอาเจียนของผู้ป่วย จากการสอบถามผู้ปรุงอาหารพบว่า สีของหน่อไม้คั่วที่ซื้อมาผิดแปลกจากที่เคยซื้อมาก็มีสีชมพูอ่อนๆ

ปี พ.ศ. 2530 มี 1 รายงานเกี่ยวกับการระบาดที่จังหวัดนครสวรรค์

1. พิษจากสารฆ่าแมลง นครสวรรค์ ระหว่างเดือน กันยายน - ตุลาคม 2530 มีการเกิดโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชสูงผิดปกติในจังหวัดนครสวรรค์ มี 229 ราย ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 78.4 (229/ 292) ของผู้ป่วยตั้งแต่ เดือน มกราคม. - ตุลาคม. 2530 และมีจำนวนสูงสุดในเดือนธันวาคม อัตราป่วย 282.8 รายต่อประชากรแสนคน จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลผู้ป่วยของโรงพยาบาลตากฟ้าพบว่า ตั้งแต่เดือนมกราคม - ตุลาคม 2530 มีผู้ป่วยจากสารกำจัดศัตรูพืชทั้งสิ้น 187 ราย เป็นผู้ป่วยนอกร้อยละ 84 และผู้ป่วยในร้อยละ 16 สาเหตุเกิดจากการประกอบอาชีพ 161 ราย (ร้อยละ 86.1) จากอุบัติเหตุ 10 ราย (ร้อยละ 5.3) และไม่ทราบแน่ชัด 9 ราย (ร้อยละ 4.8) ในกลุ่มผู้ป่วยสาเหตุจากการประกอบอาชีพพบว่า มีอายุระหว่าง 15 - 68 ปี ร้อยละ 91.3 (147/161) อยู่ในกลุ่มอายุ 15 - 44 ปี ลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการสัมผัสคือ ถัดพ่นยาฆ่าแมลง 146 ราย (ร้อยละ 90.68) ผสมยาฆ่าแมลง 4 ราย (ร้อยละ 2.5) และไม่ระบุแน่ชัด 11 ราย (ร้อยละ 6.8) กลุ่มยาที่เป็นสาเหตุมากที่สุด คือ Organophosphate 70 ราย (ร้อยละ 43.5) Carbamate 8 ราย (ร้อยละ 5.0) Pyrethroid 5 ราย (ร้อยละ 3.1) Organochlorine 2 ราย (ร้อยละ 1.2) ใช้ยาผสมมากกว่าสองชนิด 39 ราย (ร้อยละ 24.2) และไม่ทราบชนิด 37 ราย (ร้อยละ 23.0)

ปี 2535 มีรายงานการเป็นพิษ 1 ครั้ง

1. อาหารเป็นพิษในโรงเรียนพาณิชยการแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2535 มีนักเรียนในโรงเรียนพาณิชยการแห่งหนึ่งป่วย จำนวน 67 ราย ภายหลังจากการรับประทานอาหารเข้าที่โรงเรียน คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 17.8 และมีอาจารย์ป่วย 2 ราย คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 14.3 อาการต่างๆมีดังนี้ คือ คลื่นไส้ เวียนศีรษะ อาเจียน และอุจจาระร่วง ระยะฟักตัวอยู่ระหว่าง 5 นาที - 8 ชั่วโมง จากการศึกษาระบาดวิทยาพบว่า ผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กับการกินอาหารร้านหนึ่งในจำนวนร้านขายอาหาร 10 ร้าน และพบว่า มีความสัมพันธ์กับการกินข้าวสวยของร้าน จากการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการพบว่า มีสาร Methomyl ในข้าวสวย ผู้ประกอบอาหารจะเตรียมน้ำประปาสำหรับหุงข้าวโดย เทไว้ในหม้อหุงข้าวทิ้งไว้ 1 คืนล่วงหน้า และการปนเปื้อนน่าจะเกิดขึ้นในน้ำที่เตรียมไว้

ปี พ.ศ. 2537 มีการรายงานการเป็นพิษ 1 ครั้ง

1. DDT poisoning ตรัง เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2537 มีผู้ป่วยด้วยอาหารเป็นพิษไปที่โรงพยาบาลกันตัง 57 ราย และต้องรักษาเป็นผู้ป่วยใน 34 ราย ผู้ป่วยมีอาการต่างๆ ดังนี้ วิงเวียน ใจสั่น เหนื่อย อ่อนแรง คลื่นไส้ อาเจียน ชาที่ริมฝีปาก ปวดศีรษะ ปวดท้อง อุจจาระร่วง และบางรายมีอาการชักกระตุก ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 44 ปี จากการสอบสวนทางระบาดวิทยา พบว่า ผู้ป่วยทั้งหมดมีอาการภายหลังจากรับประทานกล้วยแขกที่ซื้อมาจากร้านหนึ่ง จากการเก็บตัวอย่างกล้วยแขก น้ำมันทอด และ แป้งที่เหลือ พบว่ามีสารดีดีทีปนเปื้อน แป้ง

ที่เมื่อก่อนมาใช้ชุกกล้วยทอดนั้น ได้มาจาก 3 แหล่ง คือ ส่วนหนึ่งจากบ้านตนเอง ส่วนที่สองซื้อจากร้านค้า และส่วนที่สามได้จากบ้านลูกสาว เป็นที่คาดว่ามีจะมีการปนเปื้อนของดื้อยีนในแป้งในแหล่งใดแหล่งหนึ่ง

บทบรรณาธิการ

ประเทศไทยยังเป็นประเทศเกษตรกรรม แม้ว่าในปัจจุบันจะมีแนวโน้มการพัฒนาเจริญเติบโตทางด้านอุตสาหกรรมเพิ่มมากขึ้น แต่ประชากรวัยแรงงานส่วนใหญ่ยังอยู่ในภาคเกษตรกรรม และมีบางส่วนที่อยู่ในทั้งสองภาค จากข้อมูลของกองระบาดวิทยาพบว่า ปัญหาการเป็นพิษจากสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรมีไม่ต่ำกว่าปีละ 3,000 ราย ทุกปี ซึ่งมีสาเหตุต่างๆ กัน ทั้งจากเป็นพิษโดยตรงจากการประกอบอาชีพโดยไม่ตั้งใจ และการเป็นพิษด้วยความตั้งใจ โดยเป็นจากการพยายามฆ่าตัวตาย แนวโน้มของอัตราการใช้สารกำจัดศัตรูพืชยังอยู่ในอัตราที่สูงกว่าปีละหกหมื่นตัน และจำนวนผู้ป่วยและตายจากสารกำจัดศัตรูพืชที่ได้รับรายงานแม้มีแนวโน้มที่ลดลง แต่ก็เชื่อว่าคงจะเป็นจำนวนที่ต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ ในแต่ละปียังมีการป่วยของพิษสารกำจัดศัตรูพืชในกลุ่มคนกลุ่มเดียวกันครั้งละจำนวนมาก โดยเกิดจากสาเหตุต่างๆ เช่นการปนเปื้อนของสารกำจัดศัตรูพืชปริมาณสูงในอาหารที่รับประทานกันเป็นหมู่ ทำให้มีผู้ป่วยและผู้ตายมากและน้อยแตกต่างกันหลายครั้ง การสรุปรวบรวมเกี่ยวกับเหตุการณ์เหล่านี้ไว้ว่า มีผู้ป่วยเท่าใดบ้าง มีสารกำจัดศัตรูพืชอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง มีสาเหตุการเป็นพิษหรือมีการปนเปื้อนได้อย่างไร จะเป็นประโยชน์ให้ทราบเกี่ยวกับรายละเอียดการศึกษาทางระบาดวิทยาของโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชที่มีรายงานในรายงานเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ที่ผ่านมา และเพื่อนำข้อมูลไปวางแผนในการควบคุมและป้องกันโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชต่อไป จะเห็นว่าสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการปนเปื้อนในอาหารและน้ำดื่ม ซึ่งสาเหตุจากการไม่เจตนาส่วนนี้ ส่วนใหญ่เกิดจากความเข้าใจผิดว่า เป็นน้ำตาลหรือแป้ง แต่แนวโน้มหลัง ปี 2530 มีจำนวนลดลง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่ามีมาตรการใส่สีลงไปในการเพื่อให้แยกความแตกต่างจากน้ำตาลหรือแป้งได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

รายงานและบทบรรณาธิการโดย

นายแพทย์วิชัย เอกพลากร

นายศิริชัย วงศ์วัฒนไพบูลย์

น.ส.อมรา ทองหงษ์

นางวัชรีย์ แก้วนอกเขา

นางลดารัตน์ ผาตินาน

นางแสงโสม เกิดคล้าย

เอกสารอ้างอิง

1. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 13 Number 7 July 4 - 31, 1982
2. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 13 Number 11 Oct 31 - Nov 27, 1982
3. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 14 Number 44 Nov 11, 1983
4. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 15 Number 7 Feb 24, 1984
5. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 15 Number 18 May 11, 1984
6. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 15 Number 43 Nov 2, 1984
7. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 15 Number 44 Nov 9, 1984
8. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 15 Number 46 Nov 23, 1984
9. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 16 Number 18 May 10, 1985
10. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 16 Number 37 Sep 20, 1985
11. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 16 Number 37 Nov 15, 1985
12. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 17 Number 32 Aug 15, 1986
13. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 18 Number 24 Jun 26, 1987
14. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 20 Number 42 Oct 27, 1989
15. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 24 Number 34 Aug 27, 1993
16. กองระบาดวิทยา รายงานการเฝ้าระวังโรคประจำสัปดาห์ volume 24 Number 41 Oct 15, 1993.